

Vorig jaar schreef journalist Jantien de Boer een boeiend artikel over het agrarische landschap in Fryslân. Later volgde een boek over dit onderwerp. Zij beschrijft de afname van de biodiversiteit op het Friese platteland treffend. Het gaat om het verdwijnen van planten, vogels, insecten en wormen. Deze teloorgang is een gevolg van de intensieve bewerking van het moderne boerenland, een combinatie van ontwateren, bemesten en grond bewerken. De teloorgang doet veel mensen pijn. Jantien de Boer introduceert daarvoor de term landschapspijn. Een term die jammer genoeg steeds vaker opduikt.

Artikel en boek deden mij denken aan het iconische boek *Silent Spring* van Rachel Carson uit 1962. Dat beschrijft eveneens de teloorgang van de natuur, in dit geval specifiek door het gebruik van pesticiden.

Ook elders in het land doet deze landschapspijn zich voelen. Het gaat niet alleen om landbouw, maar ook om de uitbreiding van ons stedelijk gebied en de aanleg van bedrijfsterreinen, wegen en parkeerplaatsen.

De landschapspijn op het platteland kunnen we niet wegnemen door alleen maar naar boeren te wijzen. Terecht laat Jantien de Boer de perspectieven van boeren en burgers zien, in de hoop bruggen tussen de verschillende standpunten te kunnen slaan.

Gelukkig zijn er interessante initiatieven te melden waardoor het tij plaatselijk kan worden gekeerd.

In Boxtel is een Herenboerderij gestart. Dat is een kleinschalig, gemengd bedrijf opgericht door een coöperatie van ongeveer vijfhonderd consumenten die grip willen krijgen op hun eigen eten.

Gezamenlijk nemen ze een boer in dienst die de dagelijkse leiding op de boerderij heeft. Die produceert op een professionele, duurzame wijze voedsel voor de leden, met oog voor de natuur. Op wel twintig plaatsen in ons land werkt men aan het idee van zo'n Herenboerderij.

Tot slot wil ik het Binnenveld tussen Wageningen en Ede noemen, waar natuurliefhebbers, boeren en terreinbeheerders in opdracht van de provincie Gelderland nieuwe natuur creëren. Hier ontstaat een uniek gebied van 300 hectare aaneengesloten topnatuur. Er is voorzien in de terugkeer van blauwgrasland en van trilveen.

Bij de twee genoemde initiatieven worden zaken anders aangepakt dan tot nu toe. Vooral van onderop, en niet tegen maar met boeren. Gelukkig is de landschapspijn dus te bestrijden. Misschien nog te langzaam en te plaatselijk, maar wie weet krijgt dit op grotere schaal navolging.